

Вавилонський полон

Втеча в'язнів (The Flight of the Prisoners). Художник Джеймс Тіссо або його наслідувач, 1896—1902

Вавилонський полон — період історії єврейського народу з 598/597 по 539 до н.е., примусова депортація до Вавилонського царства частини мешканців Юдеї після її завоювання в 6 ст. до н.е. Навуходоносором II. Згідно з текстами Біблії, переселення знатного та активного населення відбувалося у кілька етапів як каральний захід у відповідь на відмову Юдейського царства сплачувати данину й антивавилонські повстання. У полон було забрано кілька десятків тисяч юдеян (приблизно десята частина населення країни), у першу чергу священиків, правителів, придворних та заможних осіб. 586 до н.е. — вавилоняни зруйнували Єрусалим та Перший Храм.

Забирання полонених та заселення економічно відсталих або малолюдних сільськогосподарських регіонів було звичною практикою для Вавилонського царства. Судячи з біблійних переказів та клинописних

джерел, вавилоняни не наvertsали по них на рабів, дозволяли володіти землею, мати внутрішню автономію, дозволяли до державної служби.

Серед переселенців керівні статуси посіли нащадки царської династії Давида, пророки (зокрема Єзекіїль та Даниїл), священнослужителі, старійшини.

Вавилонський полон вважається знаковою віхою у розвитку єврейської релігійно-національної свідомості. Завдяки додержанню релігійних традицій юдаїзму, збереження особливої ролі пророків та священників, заснуванню синагог як важливих духовних, освітніх, культурних центрів, полонені не асимілювалися у новому культурному середовищі. Понад те, відбулася інтеграція діаспори, зміцнення її етнорелігійної ідентичності. На противагу язичницьким, багатобожним культам нових сусідів, юдеї відмовилися від жертвоприношень за межами Святої землі й поза стінами Храму.

Поряд із тим, перебування у полоні чинило зворотні культурні впливи на переселенців, які сприйняли поширену на теренах Вавилонського царства арамейську мову, перейшли на арамейську абетку, запозичили вавилонські назви місяців та місцеві імена (напр. Мардехей, Есфірь та ін.).

Полон завершився після завоювання Вавилону персидським царем Кіром II Великим (538 до н.е.). У перший рік свого царювання Кір II видав едикт, який дозволяв депортованим євреям повернутися на батьківщину. Цим же декретом юдеям було повернене храмове начиння і виділені кошти для відновлення Храму (Езд. 1). Це дозволило звести Другий Храм, будівництво якого було завершене 516 до н.е. Частина юдеян того ж року рушила до Єрусалиму (за книгою Ездри 42360 осіб (Езд. 2); решта, хто волів лишитися, — утворили вавилонську діаспору, що з часом стала чисельною юдейською спільнотою Межиріччя.

Література

1. История еврейского народа / Под ред. Ш. Эттингера. Москва; Иерусалим : Мосты культуры ; Гешарим, 2002. 688 с.
2. Штереншис М. Евреи: история нации. Израиль : Герцлия-Исрадон ; Феникс, 2011. 560 с.
3. Єврейська цивілізація. Оксфордський підручник з юдаїки : у 2 т. / За ред. М. Гудмена ; пер. з англ. Київ : Дух і Літера, 2012. Т. 1. 560 с.

4. Schama S. The Story of the Jews : in 2 vol. New York : Ecco, 2014–2017.

Автор ВУЕ

А. В. Арістова

Покликання на цю статтю: Арістова А. В. Вавилонський полон // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Вавилонський полон](https://vue.gov.ua/Вавилонський_полон) (дата звернення: 21.01.2021).

Отримано з http://vue.gov.ua/index.php?title=Вавилонський_полон&oldid=224027